

Hoofdstuk 2

Dossieranalyse

In dit hoofdstuk analyseert Myria de gerechtelijke dossiers van mensenhandel en mensensmokkel waarin het als burgerlijke partij volledige inzage heeft gekregen. Het geeft een inkijk in de wijze waarop een onderzoek wordt opgestart en gevoerd op het terrein. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk per uitbuitingsvorm een beeld van de fenomenen mensenhandel en mensensmokkel geschetst.

De analyse is gebaseerd op de processen-verbaal van die dossiers en is vooral toegespitst op het criminele systeem en het slachtofferperspectief. We lichten in de eerste plaats de synthese-pv's, waarin de speurders het dossier samenvatten, grondig en kritisch door. Er gaat ook veel aandacht naar de aanvankelijke pv's die informeren op welke basis het dossier concreet opgestart werd en of er slachtoffers geïntercepteerd en gedetecteerd werden. Daarnaast bevat het dossier de pv's met de verhoren van slachtoffers, verdachten en getuigen; de informatie-pv's; de mappen van de afgeluisterde gesprekken op basis van de telefoontap; de observatierapporten en tot slot de rapporten van rogatoire commissies.

Het bestuderen van concrete dossiers is een hoeksteen om het beleid te evalueren. Dat leidt tot kennis over de implementatie van het opsporings- en vervolgingsbeleid op het terrein, en over de knelpunten die daarbij opduiken. Samen vormen die bevindingen ook een belangrijke informatiebron voor de focus van het jaarverslag en een onmisbare basis om aanbevelingen te formuleren.

1. Mensenhandel

1.1. | Seksuele uitbuiting

Nigeriaans dossier Mama Leather

Het netwerk onder leiding van Mama Leather (haar bijnaam in het milieu) buitte jarenlang Nigeriaanse meisjes uit in de Brusselse prostitutiebuurt. De beklagden richtten zich vooral op jonge meisjes 'op bestelling in Nigeria', onder wie minderjarigen. De incriminatieperiode van het dossier is gebaseerd op feiten van 2013 tot 2017, al was het netwerk vermoedelijk sinds de jaren 2000 actief.

De elf beklagden werden veroordeeld voor mensenhandel en verschillenden onder hen ook voor criminele organisatie.¹⁵³ Het ging om een familiaal netwerk waarvan de kernfiguren familieleden waren van Mama Leather en haar assistente. Ze opereerden internationaal en hadden contacten in Nigeria, Niger, Libië, Italië, Frankrijk, Nederland, Duitsland, Spanje, Denemarken en Zweden, die stuk voor stuk een faciliterende rol speelden bij hun operationele activiteiten.

¹⁵³ Corr. Brussel Nederlandstalig, 31 mei 2018, 60e k.; Hof van beroep van Brussel, 3 april 2019, 13e k. (beschikbaar op www.myria.be); Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019, Slagkracht voor slachtoffers*, pp. 120-121.

1.1.1. | Netwerk

a) *Structuur netwerk*

Mama Leather organiseerde als leider van het internationale netwerk de bestellingen, de rekrutering en het vervoer van de meisjes vanuit Nigeria naar België. Ze beheerde 26 *carrées*¹⁵⁴ (peeskamers) in de Brusselse prostitutiebuurt aan het Noordstation en besteedde deze activiteiten uit aan andere Nigeriaanse madammen. Zo werkte ze samen met twee Nigeriaanse madammen die zussen waren. Madam B. opereerde in Brussel en in Spanje en werd nadien op basis van een Europees arrestatiebevel uitgeleverd aan Spanje. Haar zus madam L. opereerde in Brussel en in Duitsland en werd aan België uitgeleverd.

Haar bijnaam dankte Mama Leather aan haar zwarte lederen outfits waarin ze steevast gekleed was tijdens haar prostitutie-activiteiten en aan haar 'specialisatie' in seksuele diensten in de 'sodomasochistische sfeer'. De Brusselse federale politie had hierover in de periode van 2000 tot 2017 al meermaals geruchten opgevangen uit het milieu maar had onvoldoende concrete elementen voor een onderzoek. Wegens haar jarenlange aanwezigheid en haar ervaring in het Brusselse prostitutiekwartier wierp ze zich dikwijls op als leidende en controlerende figuur binnen het Nigeriaanse prostitutiemilieu. Dat gaf regelmatig aanleiding tot onderlinge discussies, ruzies en afrekeningen. Deze feiten werden bijna nooit aangegeven of naar buiten gebracht, gezien de geslotenheid van het Nigeriaanse milieu.

Mama Leather had verschillende handlangers. Haar directe assistente was A., die de meisjes vanuit Italië opving, hen begeleidde in hun prostitutieactiviteiten, hen verdeelde over de vitrines en hun prostitutiegelden ontving. Ze controleerde daarnaast de meisjes, fungeerde als de 'ogen en oren' en rapporteerde alles aan haar baas. In overleg met Mama Leather werkte ze ook samen met andere madammen en met een mannelijke pooier in Duitsland.

Een andere belangrijke handlanger was Lo, een cocaïnehandelaar en de vriend van Mama Leather die in zijn safehouse een onderdak verschafte aan de meisjes. Hij bracht hen naar de vitrines, regelde hun verblijfsdocumenten en controleerde mee hun werkzaamheden. Voor de aanlevering van verblijfsdocumenten werkte hij samen met een expert in Spanje.

Entourage voor smokkel en transport meisjes

Daarnaast organiseerde Mama Leather met verschillende handlangers de rekrutering en de smokkel van de slachtoffers vanuit Nigeria via de 'woestijnroute' over Libië naar Europa. Voor de smokkel vanuit Libië naar Italië betaalde Mama Leather 20.000 euro per meisje aan haar trawanten, het transport vanuit Italië kostte 2.000 euro per meisje.

In Nigeria rekruteerde J., de broer en lokale steunpilaar van Mama Leather, de jonge slachtoffers. Hij betaalde de voodoopriesters om de geselecteerde slachtoffers te onderwerpen aan rituelen. Daarnaast voerde hij in opdracht van Mama Leather represailleacties uit tegen familieleden en/of vluchtende meisjes die hun schulden niet afbetaalden. Dat kon bijzonder ernstige vormen aannemen — van afpersing, vernieling van eigendommen, slagen en verwondingen over ontvoeringen tot doodslag. Haar entourage in Nigeria kreeg daarbij meestal vrij spel door de verregaande corruptie of zelfs 'medewerkende politiediensten'¹⁵⁵. Volgens gesprekken uit de telefoontap was dat wel een dure aangelegenheid voor Mama Leather: "Geld dat ik moet verzamelen is geld dat gebruikt wordt om vechtpartijen te betalen".

De gevaarlijke reis van de slachtoffers vanuit Nigeria naar Libië en de oversteek met een bootje naar Italië werden geregeld door de broer van assistente A., in samenwerking met de broer van Mama Leather. Zij organiseerden de smokkel van de meisjes via de woestijnroute en maakten de afspraken met verschillende smokkelaars. Ze werkten niet alleen voor Mama Leather maar ook voor andere Nigeriaanse madammen.

Voor het transport van de meisjes binnen Europa beschikte Mama Leather over verschillende andere handlangers. De belangrijkste onder hen was 'Mister Lyca'. Hij had die bijnaam gekregen omdat hij altijd Lycaprepaidkaarten verkocht aan de meisjes. Hij vervoerde met een 'black taximan'-bedrijf¹⁵⁶ in opdracht van verschillende madammen de Nigeriaanse slachtoffers. Hij was een van de beklagden die de meisjes ophaalde uit de vluchtelingenkampen in Italië en hen eerst met zijn auto overbracht naar Rijsel (Frankrijk), waar hij een woning had. Nadien bracht hij hen naar België en naar Nederland. Uit telefoongesprekken bleek dat de man ook geregeld afspraken maakte in Zweden om daar Nigeriaanse meisjes op te pikken en eveneens meisjes naar Denemarken voerde.

154 Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 61-63.

155 Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 60-61.

156 Een niet-reglementair taxibedrijf dat zijn chauffeurs in het zwart laat werken.

Volgens de getuigenverklaring van zijn ex-vriendin had Mister Lyca minstens één keer met zijn auto drie meisjes naar Nederland gebracht om een prostitutieplaats te vinden. Zijn auto werd toen in oktober 2016 voor een verkeersovertreding op de autosnelweg A4 richting Vlissingen door de Nederlandse politie staande gehouden, waarbij drie jonge Nigeriaanse meisjes werden geïdentificeerd die in het Brusselse Noordkwartier werkten. Een andere keer had hij volgens dezelfde getuige twee meisjes met de trein naar Nederland begeleid. Een van de slachtoffers en zijn ex-vriendin verklaarden ook dat er een minderjarig Nigeriaans meisje bij hem in zijn woning in Rijsel verbleef dat zwanger was van hem. Deze zestienjarige was één van de zeven meisjes die hij had opgehaald in Italië voor madammen uit het Brusselse Noordkwartier maar die hij bij zich had gehouden.

b) *Corruptie ambassade*

Uit gesprekken van de telefoontap bleek dat Mama Leather geregeld smeergeld betaalde aan verschillende corrupte Nigeriaanse ambassadeleden in Brussel.¹⁵⁷ Een belangrijke tussenpersoon was de Nigeriaan V., wiens vriendin de Nigeriaanse madam B. was die zowel in Brussel als in Spanje opereerde. Hij was een Brusselse pooier die een *carrée* had en die samenwerkte met Mama Leather. Via zijn exportfirma in communicatiemiddelen had hij veel contacten met Nigeriaanse ambassadeleden. Hij onthulde zelf in zijn gesprekken de namen van die corrupte ambassadeleden. Zijn beste vriend was de persoonlijke bewaker van de ambassadeur. Daarnaast regelde hij zijn dubieuze zaken met de verbindingsofficier van de ambassade en de consul.

In een van de gesprekken beloofde Mama Leather een meisje te verkopen aan V., op voorwaarde dat hij haar repatriëring naar Nigeria kon blokkeren via een tussenkomst van de ambassade door de documenten voor terugkeer niet te laten afleveren. In een gesprek vroeg Mama Leather aan V.: “Er is een meisje dat opgepakt is en zij zal naar Nigeria worden teruggebracht. Kan jij ervoor zorgen dat zij niet wordt teruggestuurd?” Zijn antwoord was duidelijk. “Ja. Ik kan het blokkeren, weet jij voor hoeveel mensen ik de terugkeer al geblokkeerd heb?” Mama Leather stelde hem dan voor: “Ik zal haar aan jou verkopen. Dat kost niet veel. Ze is onderweg. Het is 5.000 (euro). Het is een jong meisje van 19 à 20 jaar. Ze zal vrijdag naar daar (ambassade) worden gebracht”. V. reageerde positief op haar voorstel: “Geef me de naam van het meisje en ik zal mijn consul vragen om de terugkeer te blokkeren. Het document voor de terugkeer zal niet worden afgeleverd en het meisje zal dan worden

vrijgelaten”. En zo moest het meisje voor haar nieuwe pooier V. in de prostitutie gaan werken.

Mama Leather moest veel smeergeld betalen aan de ambassadeleden en deed daarover haar beklag tijdens een discussie met haar vriend Lo. toen deze opgepakt was en dreigde gerepatriëerd te worden naar Nigeria. Mama Leather zei: “Die mensen (op de ambassade) vragen mij niks anders dan geld. Ik heb hun gezegd dat ik al genoeg geld gegeven heb”.

Lo. reageerde: “De baas (...) (binnen de ambassade) hoeft zich geen zorgen te maken. Ik zal hem nog wat extra (smeergeld) geven”. Waarop Mama Leather nog eens duidelijk stelde dat hij dit moest bijbetalen: “Ik heb gezegd dat ik geen geld meer zou geven ... Ik heb 5.000 (euro) in een maand gependeed. Dat is genoeg”.

1.1.2. | Onderzoek

a) *Start onderzoek*

In januari 2017 werd de federale gerechtelijke politie (FGP) van Brussel door informanten getipt dat binnen het Afrikaanse prostitutiemilieu een heel gekende Nigeriaanse prostituee met de roepnaam Mama Leather een vijftiental jonge Nigeriaanse meisjes in de prostitutie zou uitbuiten, onder wie vermoedelijk ook minderjarigen. Deze informatie leidde tot de start van het onderzoek.

Twee maanden eerder had een van de minderjarige slachtoffers zich 's nachts al aangeboden bij de Brusselse lokale politie. Maar omwille van taalproblemen en een gebrekkige expertise werd zij niet doorverwezen naar een gespecialiseerd slachtoffercentrum voor mensenhandel, waarop ze naar Frankrijk vluchtte.¹⁵⁸ Pas vele maanden later kon de FGP haar grondig verhoren op de locatie waar ze opgevangen werd en waar ze volgens onze informatie van begin 2020 nog steeds verbleef.

Het onderzoek toonde op basis van een telefoontap en internationale rechtshulpverzoeken aan dat het netwerk van Mama Leather een criminele organisatie vormde. Zo bleek dat het netwerk veel internationale contacten en samenwerkingsverbanden had, wat resulteerde in een groot aantal slachtoffers. Er was voortdurend telefonisch overleg tussen de beklagden om de reisroutes van de meisjes te organiseren en de prostitutieactiviteiten te regelen. Ze wisselden vaak van telefoonnummers om het

¹⁵⁷ In dit dossier werd daaraan geen verder gevolg gegeven.

¹⁵⁸ Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 58-59.

afluisteren van hun telefoons te bemoeilijken, maakten gebruik van codetaal en maanden elkaar tijdens de verschillende gesprekken aan om delicate zaken stil te houden.

b) Financieel onderzoek

Uit de gesprekken van de telefoontap bleek dat de criminele gelden belegd werden in onroerende goederen in Nigeria. Een uitspraak van een handlangster van Mama Leather was daarover verhelderend: "De mensen die meisjes van Nigeria naar Europa brengen bouwen niet meer dan vier flatgebouwen". Ook Mama Leather was volop bezig met investeringen volgens haar gesprekken: "Ik zal alsnog geld sturen als je een perceel zou vinden, ik wil het geld in schijven versturen naar Nigeria".

De politie stelde in de telefoontap eveneens vast dat de beklaagden een beroep deden op de diensten van een geldkoerier die geld naar Nigeria transfereerde via Black Western Union¹⁵⁹. Dat financieringssysteem heeft niets te maken met het bedrijf Western Union. Het werkt met een financieel systeem om geld over te maken naar het thuisfront zonder sporen na te laten. Op heel regelmatige tijdstippen reisde de geldkoerier met het verzamelde cash geld (verborgen in zijn bagage; vermoedelijk sommen tussen 25.000 en 35.000 euro) naar Nigeria. In Nigeria runde de geldkoerier een winkelbureau waar de begunstigen zich aanboden en de overeengekomen som kregen uitbetaald. Op elk verzonden bedrag rekende deze een commissie aan van 10%.

Het gespecialiseerde plukteam¹⁶⁰ van de federale politie, dat het criminele netwerk met behulp van een uitgebreid financieel onderzoek zoveel mogelijk moest proberen kaal te plukken, berekende het wederrechtelijk vermogen van dit criminele netwerk. De criminele opbrengsten werden op minimaal 2.931.099,60 euro geschat. Het plukteam voerde daarnaast een patrimoniumonderzoek uit op basis van informatie van financiële instellingen, de Bijzondere Belastinginspectie en het kadaster. Hierdoor konden in België verschillende onroerende goederen van de beklaagden in beslag worden genomen, waarvan een groot deel door de rechtbank¹⁶¹ werd verbeurdverklaard.

159 Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 81-82.

160 Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019, Slagkracht voor slachtoffers*, pp. 75-76.

161 Corr. Brussel Nederlandstalig, 31 mei 2018, 60e k.; Hof van beroep van Brussel, 3 april 2019, 13e k. (beschikbaar op www.myria.be); Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019, Slagkracht voor slachtoffers*, pp. 120-121.

c) Sociale media

De beklaagden maakten gebruik van sociale media bij het organiseren van hun criminele activiteiten. Ook waren sociale media een (onderzoeks)instrument voor justitie en voor slachtoffers bij hun getuigenissen.

De beklaagden gebruikten sociale media voor de rekrutering van hun slachtoffers. Dat bleek uit de gesprekken van de telefoontap tussen Mama Leather en haar broer in Nigeria: "Ik heb geen oud vrouwtje nodig ... Stuur mij eerst hun foto's door via de WhatsApp van A. (haar assistente en medebeklaagde) ... Ik wil ze eerst op foto's zien".

Het criminele netwerk had ook als contrastrategie tegen de telefoontap een alternatieve communicatiemethode ontwikkeld via sociale media. De gesprekken uit de telefoontap waren daarover heel duidelijk: "Alles wat wij vertellen wordt afgeluisterd, daarom is WhatsApp de enige oplossing. Bel mij als je online op WhatsApp bent".

De politie slaagde erin een beklagde te identificeren via een zoekprogramma dat foto's van hun databank vergelijkt met foto's van Facebookprofielen. Het proces-verbaal bevat daarover een gedetailleerde omschrijving. "Wanneer wij Facebook controleren, treffen we inderdaad het profiel aan van X. De man met dit profiel is terug te vinden op meerdere foto's gelinkt aan dit profiel. Wanneer wij de man op de foto's van het Facebookprofiel vergelijken met de man op de foto van de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) stellen wij vast dat dit één en dezelfde persoon is. Wij kunnen dus met zekerheid stellen dat X. de genaamde (...) is."

Slachtoffers kunnen berichten van sociale media overmaken aan de politie zodat die als bewijsmateriaal kunnen worden gebruikt. Payoke, een van de drie gespecialiseerde slachtoffercentra mensenhandel, informeerde de politie dat een van de slachtoffers die het begeleidde via Facebook bedreigd werd. Dat slachtoffer was een familielid van Mama Leather en had vastgesteld dat haar eigen tante een foto van haar had geplaatst op Facebook. Er stond de volgende vermelding bij: "Dit meisje heeft ervoor gezorgd dat een groot deel van haar familie in de gevangenis zit". In deze foto werden er zo'n tweehonderd mensen getagd. Dezelfde dag van het Facebookbericht had het slachtoffer ook een dreigetelefoon gekregen vanuit Duitsland.

Hetzelfde slachtoffer had bij haar klachtneerlegging de Facebookprofielen doorgegeven van haar familieleden die betrokken waren bij haar uitbuiting. Deze informatie werd met succes door de politie nagetrokken en een van hen was een beklagde tijdens het proces.

1.1.3. | Slachtoffers

De politie slaagde erin om in totaal 57 Nigeriaanse slachtoffers te detecteren als vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel (*presumed victims*).¹⁶² Ze werden aangetroffen bij huiszoekingen en getraceerd op basis van de gesprekken uit de telefoontap en informatie van buitenlandse politiediensten. Uit de telefoontap bleek dat er nog verschillende meisjes onderweg waren. De politie kon bij 38 slachtoffers hun echte identiteit bepalen. Verschillende slachtoffers hadden Franse of Spaanse verblijfsdocumenten.

Meerdere slachtoffers weigerden verklaringen af te leggen of relevante informatie te geven uit angst voor represailles tegen hen of tegen hun familie in Nigeria. Volgens het dossier was er minstens een slachtoffer dat door Payoke opgevangen werd in het kader van het slachtofferstatuut. Sommige slachtoffers lieten zich ook begeleiden door de organisatie *Mouvement du Nid* in Frankrijk. Volledigheidshalve moet voor België daaraan worden toegevoegd dat er in het jaar 2017 in totaal 42 nieuwe Nigeriaanse slachtoffers van seksuele uitbuiting door de gespecialiseerde centra begeleid werden in het kader van het slachtofferstatuut, wat uitzonderlijk veel was (68% van de nieuwe slachtoffers van seksuele uitbuiting in 2017).¹⁶³ Vermoedelijk hield dat verband met de ontmanteling van een groot crimineel netwerk zoals Mama Leather dat ook slachtoffers van andere Nigeriaanse madammen beheerde.

a) Meisjes op bestelling en gesmokkeld via Libië-route

Het synthese-proces-verbaal van het dossier bevatte een gedetailleerde omschrijving van hoe de Nigeriaanse slachtoffers gerekruteerd en naar Europa gesmokkeld werden. “De meisjes werden op vraag van de madam in Europa als het ware ‘op bestelling’ gerekruteerd door handlangers, meestal in de regio Benin-City (Edo State). Ze kregen beloftes over een mooie toekomst in het voor hen ‘paradijselijke’ Europa. Voor hun vertrek moesten de meisjes een ceremonie ondergaan in een plaatselijke ‘voodoo-shrine’¹⁶⁴. Tijdens deze ceremonie dienden zij een omerta te zweren, op straffe van dodelijke vergelding indien zij hun madam niet zouden gehoorzamen. Zij moesten zich ertoe verbinden om een afgesproken

geldsom, die tussen 35.000 en 65.000 euro schommelde, terug te betalen aan hun madam alvorens ze hun eigen weg mochten gaan. Bij deze ceremonies werden de meisjes ontdaan van kleding en lichaamsstoffen (nagels, haar, menstruatiebloed, schaamhaar) met het oog op bezwering door de voodoopriester en bewaring in de *shrine*.”

“Na het afleggen van deze eed werden de meisjes (die bestemd waren voor verschillende madammen) meestal in groep door Nigeriaanse trafikanten (*‘connectionmen’*) via de woestijnroute Nigeria-Niger-Libië tot aan de Libische kust vervoerd. Deze tocht vol ontbering en acuut levensgevaar nam meerdere weken in beslag. Eens aangekomen aan de Libische kust (meestal Tripoli), werden de meisjes ondergebracht in getto's die wederom beheerd werden door Nigeriaanse mannen. Zij zorgden voor een onderkomen en voeding tot er een geschikt ‘vluchtelingenbootje’ werd gevonden om hen de oversteek te laten maken naar de Italiaanse kustwateren. Indien ze gered werden door de Italiaanse kustwacht en ondergebracht waren in een lokaal vluchtelingenkamp, moesten de meisjes contact opnemen met hun madam of een *‘connectionman’* om hun aankomst en verblijfplaats te bevestigen. Handlangers van de madam deden dan het nodige om de meisjes uit de diverse vluchtelingenkampen op te halen en ze door te sluisen tot bij de madam in hun definitieve land van bestemming. Daar werden zij quasi onmiddellijk wegwijs gemaakt in het plaatselijke prostitutiekwartier en moesten zij het oorspronkelijk afgesproken prostitutiebedrag integraal afdragen aan hun madam.”

De gesprekken van de telefoontap toonden aan dat de beklagden heel goed op de hoogte waren van de levensgevaarlijke, helse tocht en van het complete gebrek aan respect ten aanzien van de slachtoffers.

De beklagde Lo., haar vriend, vertelde tegen Mama Leather: “Er sterven meer mensen onderweg. Zo heeft E. (beklaagde) gezegd dat het geen weg (Libische route) is die iemand twee keer zou willen nemen. Zij (meisjes) weten wat ze ginder (Libische route) meegemaakt hebben. Al de mensen die in het water vallen worden door vissen opgegeten, eigenlijk door haaien”.

Het slachtoffer dat klacht had neergelegd en in het slachtofferstatuut zat bij Payoke deed haar relaas over haar vertrek en haar ervaringen langs de Libische route. “Op 6 mei 2016 in alle vroegte heeft D. mijn smartphone afgenomen en me een kleine Nokia-telefoon in de plaats gegeven. Ze heeft ook mijn simkaart vervangen. Ze zei me dat deze telefoon diende om haar of G. (beklaagde) later te kunnen bereiken vanuit het vluchtelingenkamp in Italië.”

¹⁶² Myria (vroeger Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding), *Jaarverslag Mensenhandel 2013, Bruggen slaan*, p. 29.

¹⁶³ Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, p. 151.

¹⁶⁴ Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 68-69.

“We vertrokken met enkele meisjes met een bus en met de auto naar Abuja en Kano waar we na een telefonisch contact door een Arabische smokkelaar over de grens naar Niger werden gebracht. In Niger hebben andere Arabische smokkelaars ons met een transportvoertuig (Hilux) langs de woestijnroute via Agadez (Niger) en Sebha (Libië), en verder met een auto naar Tripoli gebracht.”

Tijdens de dagenlange tocht door de woestijn hadden we geen water en geen eten. “Arabische mannen hebben meisjes verkracht, onder wie mijn vriendin B. Zelf werd ik niet verkracht omdat ik mijn maandstonden had. Ze raken een meisje dat haar maandstonden heeft niet aan. Wel hebben ze me geslagen met een mes. Ik heb het litteken ervan op mijn rechterarm.”

“Ik ben een maand in een getto in Tripoli gebleven, waar meer dan 400 personen leefden onder wie Nigerianen, Senegalezen, Gambianen. Geregeld werden we geslagen. Mijn vriendin B. heeft ‘een vriendje’ gevonden om ons eten te bezorgen. Ik wilde niet, want ik was maagd.”

“Eind augustus 2016 moesten we met zijn allen opblaasbare boten nemen voor de oversteek naar Europa. In mijn boot zaten we met 271 personen. Er waren vrouwen, mannen en kinderen uit verschillende landen. Wij zijn drie dagen op zee gebleven. De boot maakte water. Ik was ziek en ben bij B. gebleven. Een baby en twee zwangere vrouwen zijn overleden in de boot omdat we te dicht op elkaar geperst zaten. Een Italiaanse reddingsboot heeft ons na drie dagen opgemerkt. Maar voor die ons kon bereiken, is onze boot gezonken. We lagen allemaal in het water. Mijn vriendin B. en ik konden zwemmen, maar velen zijn verdronken. De redders doken in het water om ons eruit te halen. We waren met nauwelijks 70 overlevenden.”

b) Gedwongen abortussen bij smokkeltransporten

De meisjes die onderweg zwanger raakten, vaak wegens verkrachting of een eventueel (overlevings)avontuurtje (zie slachtofferverklaring), moesten in Libië eerst een gedwongen abortus ondergaan vóór ze met een bootje de Middellandse Zee naar Italië mochten oversteken. Mama Leather vertelde daarover in een gesprek tegen haar broer J., de spilfiguur in Nigeria, dat “het meisje M. dat bijna verdronk was en teruggebracht werd naar Libië zwanger was”. Haar broer antwoordde: “Als zij (M.) zwanger zou zijn, dan zal het beëindigd worden van zodra ze daar (in Libië) aankomt”. Hij voegde daaraan toe: “Was de andere ook niet zwanger, werd die zwangerschap ook niet beëindigd?”

Een van de slachtoffers verklaarde dat een van de beklaagden die de meisjes uit de vluchtelingenkampen in Italië ophaalde extra geld kreeg om de smokkelaar in Tripoli te betalen voor het uitvoeren van gedwongen abortussen bij zwangere meisjes. “Van de madammen krijgt hij per meisje tussen 2.000 en 5.000 euro. De prijs hangt af van de fysieke toestand van het meisje, daarmee bedoel ik of ze al dan niet zwanger is. Indien ze zwanger is, moet de madam geld sturen naar F. (beklaagde) die het op zijn beurt naar smokkelaar K. in Libië stuurt. Met dat geld moet er daar een abortus worden uitgevoerd. Nadien pas kan dat meisje de oversteek maken.”

c) Asielprocedure slachtoffers in Frankrijk

De slachtoffers die vanuit Italië tot bij Mama Leather werden gebracht, werden meestal naar het asielcentrum in Rijsel geleid om een asielprocedure op te starten in Frankrijk. Kwestie van zich tijdelijk te beschermen tegen een uitwijzing naar hun thuisland. Dat was een doelbewuste strategie van het netwerk, wat bevestigd werd in de telefoontap na de controle en de administratieve aanhouding van enkele Nigeriaanse meisjes. In een gesprek trachtte Mama Leather haar assistente A. daarmee gerust te stellen: “De meisjes zullen snel terugkeren, aangezien zij in het bezit zijn van de ‘Franse documenten.’”

Het was de taak van Mister Lyca om de meisjes vanuit een Italiaans vluchtelingenkamp naar het asielcentrum in Rijsel te brengen en hun uitkering als asielzoekster af te nemen. Bij de aanvraag van hun asielprocedure kregen de meisjes van de Franse overheid immers een bankkaart voor een uitkering als asielzoeker waar maandelijks 320 euro op werd gestort. Volgens de slachtofferverklaringen hield Mister Lyca deze bankkaarten achter, inclusief de geheime pincodes. Tijdens zijn latere arrestatie in Frankrijk werd hij aangetroffen in het bezit van verschillende bankkaarten van deze asielzoeksters en de bijbehorende pincodes.

d) Geweldpleging en bedreigingen

Het slachtoffer dat klacht had neergelegd in het kader van het slachtofferstatuut verklaarde dat zij vaak geslagen werd voor ze uiteindelijk toegaf om zich te prostitueren nadat G. (beklaagde), die nog actief was als prostituee, haar een ‘introductie’ had gegeven. “Ik was nog maagd. Toen er een klant kwam, moest ik hen volgen en eiste ze dat ik bleef staan en toekeek. Zij gaf de man een fellatio en had daarna seksuele betrekkingen met hem. Ik heb de blik afgewend want ik voelde me niet goed en woedend. Toen de man vertrokken was, zei G. me dat ik dat moest doen. Ik zei haar dat ik zoiets niet kon. Ze heeft me dan opnieuw geslagen en is daarna teruggegaan naar haar vitrine. Toen een andere klant arriveerde, duwde G. mij de kamer in met

hem. Hij kleedde zich uit en vroeg me hetzelfde te doen. Ik weigerde. Hij heeft gepraat en aangedrongen maar ik bleef bij mijn weigering. Uiteindelijk is hij vertrokken. G. sloeg me en wou kokend water op mij gieten. Maar ze heeft alleen mijn linkerhand kunnen raken. Ik hou er een litteken aan over. De volgende morgen keerden we terug naar G. Ze weigerde twee dagen lang om mij eten te geven.”

Een getuige die de Nigeriaanse meisjes kende verklaarde welke enorme impact de bedreigingen van Mama Leather hadden. “De moeder van het jonge Nigeriaanse meisje B. smeekte mij aan de telefoon om haar dochter terug te brengen bij Mama Leather, want ‘er zijn mensen die mij gaan doden als mijn dochter niet terugkomt’. Ik hoorde aan de telefoon hoe de vrouw door derden werd geslagen en dat er tegen haar werd geschreeuwd. Diezelfde dag en de dagen erna werd ik steeds opnieuw door hetzelfde Nigeriaanse nummer opgebeld. Maar ik nam niet meer op, aangezien ik niet in de zaken van Mama Leather verwickeld wilde raken.”

Na de arrestatie van Mama Leather bleef zij slachtoffers bedreigen. Ze nam vanuit de gevangenis telefonisch contact op met Nigeriaanse slachtoffers in het Brusselse prostitutiemilieu en bedreigde hen met de ontvoering van hun familieleden in Nigeria indien zij iets over haar zouden vertellen. Tal van jonge Nigeriaanse meisjes zouden “verstijfd zijn van de schrik” ondanks haar opsluiting in de gevangenis. Tijdens die telefonische contacten sprak Mama Leather in haar taal, zodat de aanwezige cipiers niet konden begrijpen wat zij aan de telefoon vertelde.

1.1.4. | Niet-begeleide minderjarige slachtoffers van mensenhandel

Er waren verschillende getuigenissen over minderjarige slachtoffers. Zo vernam de politie van informanten dat Mister Lyca opnieuw drie heel jonge Nigeriaanse meisjes had overgebracht uit Italië en dat hij er dezelfde dag nog mee was opgemerkt in de onmiddellijke omgeving van de Brusselse prostitutiebuurt. Twee van de meisjes bleken gezien hun fysionomie duidelijk minderjarig.

Madam B, die ook in Spanje opereerde, werkte samen met Mama Leather en had minderjarige meisjes in haar Brusselse *carrées* geplaatst. Een zestienjarig meisje legde daarover klacht neer in een ander Nigeriaans dossier. De uitspraken van diezelfde madam B. over minderjarigen spraken boekdelen. In een telefoontje zei ze: “De kleine heksen (jonge meisjes) staan al achter de vitrine”. Ze kreeg

daarop het antwoord: “De meisjes zijn niet ouder dan 14 jaar”.

De andere madammen konden op basis van het Yemeshe-systeem¹⁶⁵ hun jonge meisjes, onder wie minderjarigen, 's nachts in de *carrées* plaatsen op het moment dat de vaste meisjes sliepen. Er waren veel kandidaten voor weinig plaatsen, wat hen nog kwetsbaarder maakte. In ruil voor deze ‘gunst’ namens de contractuele uitbaatsters, meestal volwassen Nigeriaanse slachtoffers, moesten de jonge meisjes 50% van hun verdiensten aan hen afstaan. Wat neerkwam op een win-winoperatie voor de beide partijen, zeker voor de madammen aan wie ze hun prostitutieverdiensten moesten afdragen voor hun afbetaling. Mama Leather kon zo extra verdienen aan de minderjarige meisjes van andere madammen. Ze was constant actief op zoek naar ‘Yemeshe’-meisjes om deze 's nachts voor haar te laten werken zodat haar *carrées* maximaal renderden.

Veel van die minderjarige meisjes waren nog maagd en moesten zich van hun uitbuiters uitgeven als meerderjarigen. Dat komt geregeld terug in de slachtofferverklaringen. Een minderjarig slachtoffer dat ontsnapt was aan Mama Leather bevestigde dat in haar verklaringen. Al in Italië had ze de duidelijke instructie gekregen zich als meerderjarige uit te geven. De detectie van het slachtoffer was problematisch door de gebrekkige kennis van de lokale politie en de magistraat van wacht. Ze werd door de lokale politie overgebracht naar de Nigeriaanse ambassade waar sommige corrupte medewerkers betaald werden door Mama Leather. Het veertienjarige meisje vluchtte nadien naar Frankrijk waar ze werd opgevangen. Haar moeder werd in opdracht van Mama Leather zwaar mishandeld in een politiekantoor in Nigeria, haar broer werd vermoord. Haar verklaringen en de geweldplegingen kwamen uitgebreid aan bod in een eerder jaarverslag.¹⁶⁶

165 Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 61-62.

166 Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 58-61.

1.2. | Economische uitbuiting

Dossier tuinbouw

Dit dossier heeft betrekking op mensenhandel met het oog op economische uitbuiting door het bemiddelen bij de aanwerving van Roemeense seizoenarbeiders. De feiten speelden zich af tussen 1 januari 2008 en 11 mei 2011 in diverse tuinbouwbedrijven en leidden tot een veroordeling voor mensenhandel.¹⁶⁷

1.2.1. | Structuur

De beklagde was een Roemeense zaakvoerder van drie eenmanszaken die als arbeidsbemiddelaar actief was in de tewerkstelling van Roemeense seizoenarbeiders in vijftien tuinbouwbedrijven in de regio Lier, Mechelen en Sint-Katelijne-Waver. De beklagde stelde een groot aantal seizoenarbeiders tewerk. De organisatie gebeurde op grote schaal met 100 seizoenarbeiders in 2009, 206 seizoenarbeiders in 2010 en 225 seizoenarbeiders in 2011.

Daarnaast verstrekte de beklagde aan deze Roemeense arbeiders verschillende diensten waarvoor vergoedingen werden gevraagd. De volgende diensten werden door hem geleverd: de tewerkstelling in verschillende bedrijven in de tuinbouwsector, de huisvesting in kleine, onbewoonbare panden — waarbij men met velen in ‘slaaplokalen’ samenwoonde —, het aanbieden van vervoer van en naar de werkplaats of de winkel, administratieve hulp, hulp bij vertalingen en ‘reservatie’ voor verderzetting van tewerkstelling waarvoor smeergeld gevraagd werd. De arbeiders kwamen naar België met het idee werk te krijgen om hun familie in Roemenië te ondersteunen, maar eenmaal gearriveerd werden voor geleverde diensten disproportionele bedragen gevraagd. De vergoedingen werden zelden contractueel bepaald.

1.2.2. | Start dossier

Bij een gezamenlijke controle door de sociale inspectiediensten en de lokale politie op 10 mei 2011 werden negen arbeiders aangetroffen en als slachtoffers

van mensenhandel gedetecteerd. Daarbij verhoorde de politie ook de beklagde. De politie stelde tijdens deze controle vast dat de identiteitsdocumenten van de Roemeense arbeiders in het bezit waren van de beklagde. Zo had de beklagde controle over de slachtoffers, aangezien zij niet zomaar weg konden.

Uit de verhoren van de arbeiders bleek dat ze voor het vervoer van en naar de werkplaats 200 euro per maand moesten betalen, ook zij die met de fiets gingen. Daarnaast vroeg de beklagde geld voor vervoer naar de winkel (100 euro per maand), tolwerk en administratie (100 euro per maand). Indien de arbeiders het daaropvolgende jaar wilden terugkomen, moesten ze ‘smeergeld’ betalen (140 euro per maand). De slachtoffers verdienden 6,5/7 euro per uur. Dat werd rechtstreeks betaald door de werkgever, namelijk de eigenaar van één van de tuinbouwbedrijven. De arbeidskrachten hielden door de diverse betalingen maar de helft, zo’n 500 euro, over van hun maandloon. De beklagde heeft, onder het mom van administratieve hulp, landgenoten onder druk gezet en misbruik gemaakt van hun precaire sociale situatie.

1.2.3. | Gerechtelijk onderzoek

Op 3 oktober 2011 werd een gerechtelijk onderzoek opgestart dat vooral gebaseerd was op observaties en op verhoren van zowel de slachtoffers als de beklagde. Die laatste ontkende de meeste feiten. De observaties waren gericht op de beklagde en op een van de woningen waar de slachtoffers gehuisvest werden.

De boekhouding van de beklagde werd in beslag genomen en bleek compleet onbetrouwbaar te zijn. De cijfers van de boekhouding waren onverenigbaar met de verklaringen van de beklagde. In zijn boekhouding werd steeds 200 euro als prijs aangerekend voor de huur, hoewel dat bedrag van 100 tot 200 euro varieerde in zijn verklaringen. Er werd daarom een financiële analyse gemaakt om het minimale wederrechtelijke vermogen voor 2009, 2010 en 2011 te berekenen. Het resultaat van de berekeningen was respectievelijk 79.900 euro, 165.059 euro en 145.500 euro.

De woningen waarin de Roemeense arbeiders met velen verbleven werden onbewoonbaar verklaard door de Wooninspectie. Uit de verhoren bleek dat de werknemers geen huurovereenkomst hadden getekend met de beklagde maar dat zij maandelijks wel ongeveer 200 euro per persoon betaalden.

¹⁶⁷ Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2015, Schakels verbinden*, p. 117; Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2016, Bedelaars in de handen van mensenhandelaars*, p. 146; Corr. Mechelen, 21 januari 2015, Hof van beroep Antwerpen, 4 februari 2016, 14e k.

1.2.4. | Slachtoffers

De Roemeense slachtoffers kwamen uit dezelfde streek als de beklaagde. Daardoor kon hij hen gemakkelijk onder druk zetten. De rekrutering gebeurde in de context van persoonlijke contacten, via familieleden en vrienden van de beklaagde die in Roemenië slachtoffers zochten. In België kwam de beklaagde tussen in alle levensdomeinen van de slachtoffers waardoor zij volledig van hem afhankelijk werden.

Meerdere slachtoffers verklaarden dat zij bang waren van de beklaagde. Zij zouden naar Roemenië worden teruggestuurd indien ze de waarheid over hem zouden vertellen en werden bedreigd met represailles tegen hun familie in Roemenië. Enkele slachtoffers verklaarden alleen de waarheid te willen vertellen indien ze de garantie kregen dat de beklaagde geen bedreiging meer zou vormen. De omstandigheden waarin de Roemeense arbeiders werkten waren in strijd met de menselijke waardigheid.

Een slachtoffer verklaarde aanvankelijk tijdens een verhoor dat hij overuren voor zwartwerk in cash betaald kreeg van zijn werkgever, de eigenaar van het tuinbouwbedrijf waar hij tewerkgesteld was (voor 5 euro per uur). De beklaagde had de eigenaar van het tuinbouwbedrijf ingelicht waarna die boos gereageerd had. Het slachtoffer vroeg daarop om opnieuw verhoord te worden om deze verklaring te veranderen en stelde plots dat alle betalingen officieel waren aangegeven. Als reden daarvoor gaf het slachtoffer aan dat hij zijn werk niet wilde verliezen en dat hij aan de beklaagde wilde tonen dat hij niets had gezegd over zwartwerk om zijn vertrouwen terug te winnen. Daarnaast gaven andere slachtoffers meermaals aan dat zij niet wilden dat er een kopie werd genomen van hun contracten en van facturen uit vrees dat de beklaagde hen niet meer zou helpen en dat ontslag zou volgen.

De politie lichtte de slachtoffers in over het slachtofferstatuut voor aanvang van elk verhoor maar zij toonden geen interesse om in contact te worden gebracht met een medewerker van een gespecialiseerd opvangcentrum. Geen enkel slachtoffer kwam in het slachtofferstatuut terecht.

2. Mensensmokkel

Dossier-Sechmet

In dit dossier smokkelde een Syrisch-Egyptisch smokkelnetwerk in 2016 slachtoffers afkomstig uit Syrië, Eritrea, Soedan, Ethiopië en Afghanistan naar het Verenigd Koninkrijk. De smokkelaars waren vooral actief op parkings langs de E40-autosnelweg. De beklaagden werden veroordeeld voor mensensmokkel en voor criminele organisatie.¹⁶⁸ Bepaalde beklaagden onder wie sommige smokkelleiders ontkenden aanvankelijk elke betrokkenheid en beweerden zelf smokkelslachtoffers te zijn. Anderen bekenden onmiddellijk dat ze actief waren als smokkelaars om veel geld te verdienen.

2.1. | Smokkelnetwerk

Het smokkelnetwerk opereerde vooral vanuit de kampen in Calais. Vervolgens werden de smokkelslachtoffers op de trein gezet naar het Brusselse Noord- of Zuidstation waar ze werden opgepikt door de smokkelaars. Die brachten hen vervolgens naar de E40-parkings in Wetteren, Drogenen, Heverlee of Groot-Bijgaarden, waar ze 's nachts clandestien aan boord werden gebracht van vrachtwagens of koelwagens richting het VK.

De politie stelde vast dat deze criminele organisatie vaak 's nachts simultaan smokkelde vanaf de verschillende E40-parkings. Dat liep soms op tot zes nachten per week op elke parking. Ook het aantal smokkelslachtoffers per parking per nacht was bijzonder groot. Deze bijzonder hoge smokkelfrequentie en de aanzienlijke smokkelaantallen — kenmerkend voor deze dadergroep — werden door de politie nooit eerder vastgesteld in België. Dat was meteen een belangrijke conclusie in het synthese-proces-verbaal en werd in het vonnis door de rechtbank overgenomen.

De smokkelaars werkten op basis van een resultaatsverbintenis, waardoor de smokkelslachtoffers na een mislukte poging opnieuw mochten aankloppen bij het netwerk om een nieuwe poging te wagen. Zodra

¹⁶⁸ Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, 3 november 2017, vakantiekamer; HVB Gent, 17 december 2018, 6e k. (allebei beschikbaar op www.myria.be); Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019, Slagkracht voor slachtoffers*, pp. 141-142; Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2018, Minderjarig, in hoogste nood*, pp. 130-131.

de smokkel gelukt was, werden de smokkelaars uitbetaald in het VK.

De richtprijzen voor de smokkel varieerden van 1.000 tot 3.000 pond, in functie van de nationaliteit en de samenstelling van het gezin. Een smokkelaar verklaarde bij zijn verhoor: “Het komt erop neer dat we probeerden de prijs zo hoog mogelijk te leggen. Soedanezen kunnen bijvoorbeeld minder betalen dan Syriërs. De richtprijzen waren als volgt: 1.200 Britse pond voor Egyptenaren, 2.000 tot 3.000 Britse pond voor Syriërs en 1.000 Britse pond voor Soedanezen. Heel uitzonderlijk deden we het ook voor een iets lagere prijs. Maar gratis deden we het nooit. (...) Voor gezinnen lag de prijs nog een stuk hoger. Voor hen lag die op 3.000 euro en meer per persoon. Dat komt omdat die gezinnen altijd samen wilden blijven”. Indien het geld in Brussel gewaarborgd werd, was dat in euro’s, bij de geldwaarborger in het VK gebeurde dat in Britse ponden (zie verder).

a) Structuur smokkelnetwerk

Het smokkelnetwerk was een professionele organisatie met een wisselende samenstelling en verschillende smokkelleiders. Elke beklagde vervulde een specifieke rol binnen het systeem, als ronselaar, geldwaarborger, parkingchef, uitvoerder, begeleider of chauffeur met als gezamenlijk doel om met smokkelen zoveel mogelijk geld te verdienen. In het Brusselse Zuidstation waren ook niet-geregistreerde taxichauffeurs of ‘zwartrijders’ actief die klanten moesten afhalen en wegbrengen. Alle beklagden hadden van smokkelen een gewoonte gemaakt en beschouwden het als hun broodwinning. Sommige beklagden waren al meerdere jaren actief binnen het smokkelcircuit. Sommigen onder hen bleken al actief geweest te zijn in Frankrijk.

Er waren vier smokkelleiders: twee parkingbeheerders, een coördinator voor de internationale aanvoerroutes en een geldwaarborger.

b) Smokkelleiders als parkingbeheerders

Twee smokkelleiders beheerden de autosnelwegparkings als hun criminele territorium en beschouwden deze als eigendommen die ze met geweld moesten verdedigen. Indien andere smokkelaars daarvan gebruik wensten te maken, moesten ze ‘huur’ betalen of werden ze met geweld verjaagd. Dat gold ook voor smokkelkandidaten die op eigen houtje trachtten in een vrachtwagen binnen te dringen.

Deze smokkelleiders hadden veel ervaring en hadden voorheen in Frankrijk geopereerd. Ze werden door

de andere smokkelaars als enkele van hun bazen aangeduid. Ze gebruikten de parking in Drongen ook als ‘opleidingsplaats’ voor beginnende smokkelaars.

Een smokkelaar legde bij zijn verhoor de instructies uit die ze kregen toen enkele Algerijnen zonder toelating een van de parkings wilden gebruiken voor hun smokkelactiviteiten. “Die Algerijnen waren met zes. Ze probeerden de parking in te palmen. Ik bedoel dat ze die wilden gebruiken als hun smokkelparking. Ze waren gewapend met messen en stokken. Ik wachtte op assistentie van onder anderen (...). Niet iedereen was toen al op de parking. Het was nog niet zo laat. Ook de aanwezige klanten moesten helpen bij het verjagen van die Algerijnen. We namen allemaal stokken en liepen in groep op hen af. Ze zijn toen weggelopen en we hebben ze nooit meer teruggezien op de parking.”

Een van deze smokkelleiders (S.), die stikkende smokkelslachtoffers in een koelwagen bedreigd had (zie verder) deed zich tijdens zijn verhoor aanvankelijk voor als een zozegd slachtoffer: “Ik ben afkomstig uit Syrië en ben gevlucht voor de oorlog. Vanuit Syrië ben ik naar hier gekomen. Ik was eerst in Frankrijk en van daaruit heb ik verschillende keren geprobeerd naar Engeland te gaan. Ik had gehoord van vrienden dat ik via België meer kans had om in Engeland te geraken. Bijna vier maanden heb ik in Brussel op straat gewoond en gegeten. Ik probeer sindsdien bijna elke dag te vertrekken maar heb nog geen geluk gehad. (...) Met mensensmokkel heb ik niets te maken. Ik ben zelf een slachtoffer. Ik heb geprobeerd — zoals alle andere slachtoffers — om zelf naar Engeland te gaan. De anderen zijn evenzeer slachtoffers. Wel heb ik contact gehad met smokkelaars. Dat verliep telefonisch. De plaatsen waar afgesproken werd waren het Brusselse Noordstation of een nabijgelegen park” (zie ook verder bij de ronselaars). Tijdens een later verhoor bekende hij. “Ja. Ik heb besloten om een bekentenis af te leggen. Ik weet ondertussen wat er allemaal aan bewijslast is. Ik ben onder meer op de hoogte van (medebeklaagde X.) zijn verklaring. Ontkennen heeft geen zin meer.”

c) Smokkelleider voor aanvoerroutes

Een andere smokkelleider, die zich tijdens het verhoor ook eerst voordeed als een slachtoffer, zorgde voor de aanvoer van smokkelklanten vanuit Europa en Noord-Afrika naar de kampen in Calais. Daarvoor had hij internationale contacten met andere smokkelnetwerken en liet hij smokkelklanten ophalen in Spanje, Duitsland en Italië waar hij nog geregeld vertoefde en opereerde. Hij had ook een tijd lang in een kamp in Calais en in het Maximiliaanpark verbleven.

Tijdens zijn verhoor werd hij geconfronteerd met zijn gesprek over smokkel van Egypte naar Italië. “X. (zijn gesprekspartner) is mijn beste vriend die in Egypte verblijft. Hij heeft samen met mij nog in Griekenland gezeten. Ik verkies verder niets te zeggen. U zegt mij dat dit gesprek gaat over het regelen van smokkelactiviteiten tussen Egypte en Italië. Ik zeg te verkiezen hier niets op te zeggen.” Daarop liet de politie het gesprek van de telefoontap horen. “M. (de smokkelleider) zegt: ‘Bel die mensen, dan kunnen ze met jou komen spreken om alles in orde te brengen. Dan kunnen de mensen misschien deze week nog vertrekken.’ X. vraagt: ‘Naar waar? Italië of Griekenland?’ M. antwoordt: ‘Italië’. M. vraagt aan X. om ervoor te zorgen dat alles vlot verloopt en wil op de hoogte worden gehouden. X. zegt dat het in orde zal komen. M. zegt: ‘En het geld? Laat de mensen gewoon hun geld waarborgen. Jij moet weten waar het geld is, want jij zal daarvoor verantwoordelijk zijn.’ X. zegt: ‘Zij kennen niemand anders in Italië, behalve jij. Je zal hen meenemen en hen naar de verblijfplaats brengen. Niemand van hen vertrekt van daar voordat ze het geld betalen.’ M. zegt: ‘Je weet waar zij aankomen.’ X. zegt: ‘Ze komen aan in het zuiden.’ M. legt uit dat Italië niet zoals Griekenland is. M. zegt dat die mensen na hun aankomst waarschijnlijk worden meegenomen door het Rode Kruis. Zij worden dan in een kamp ondergebracht, waarna ze moeten bewijzen Syriërs te zijn. M. vindt het daarom belangrijk dat die mensen kennis opdoen over Syrië, zodat ze kunnen doen alsof ze Syriërs zijn.”

d) Smokkelleider als geldwaarborger

De smokkelprijzen werden bepaald door de Brusselse geldwaarborger die eigenaar was van een restaurant gelegen achter het Noordstation. Smokkelkandidaten die in het Maximiliaanpark geronseld waren werden doorverwezen naar dat restaurant. De geldwaarborger ontving en bewaarde als garantiehouders het geld van de smokkelkandidaten. Hij betaalde de smokkelaars hun deel als de overtocht gelukt was.

De politie stelde op basis van telefoontaps vast dat de Brusselse geldwaarborger een aanzienlijke en cruciale organisatorische rol speelde binnen de smokkelorganisatie. Zijn restaurant fungeerde daarbij als een ontmoetingsplaats tussen de uitvoerende smokkelaars onderling en tussen de smokkelaars en hun ‘klanten’. Hij regelde ook de advocaten in geval van juridische problemen. Volgens de verklaring van een beklagde rekruteerde hij de smokkelaars en regelde hij de Belgische en Egyptische vrachtwagenchauffeurs voor de garantietransporten met resultaatsverbintenis tegen een vraagprijs tussen 5.000 en 8.000 euro per smokkelklient.

De smokkelorganisatie werkte daarnaast met een geldwaarborger in Frankrijk en een in het VK. Zo was de schoonbroer van smokkelleider M. hun geldwaarborger in het VK. Het systeem bestond erin dat de geldwaarborger als tussenpersoon het geld van de smokkelklient bewaarde en de smokkelaar betaalde na een succesvolle overtocht naar het VK.

e) Ronselaars

De ronselaars waren actief binnen de kampen in Calais en aan het Noordstation of in het Maximiliaanpark in Brussel. Een smokkelaar verklaarde daarover tijdens zijn verhoor: “Het centrum van de operaties ligt in de ‘jungle’ van Calais: Als je geld hebt en naar Engeland wil gaan, dan moet je gewoon naar de ‘jungle’ gaan. Daar kom je sowieso bij ons terecht. Er waren vrouwen, kinderen en hele gezinnen met baby’s. (...) Ik bevestig dat ikzelf daar in het kamp mensen heb geronseld. (...) A. is een Syriër die in het tentenkamp verbleef. Hij stuurde geregeld klanten door voor hun smokkeltransport naar Engeland. Ik ken A. van in de ‘jungle.’”

Een chauffeur van het smokkelnetwerk bevestigde dat voor Brussel. “Ik weet dat de smokkelaars ook ronselaars hadden in de omgeving van het Brusselse Noordstation. Daar zochten zij klanten die naar Engeland gesmokkeld wilden worden. Ik ben daar nog getuige van geweest.”

Een van de smokkelaars die uitvoerende taken verrichtte, zoals klanten ronselen, verbleef volgens zijn verklaring verschillende maanden in het Maximiliaanpark. “Er is een park in de buurt van het Noordstation waar ik vaak slaap. Ik overnacht er niet alleen. Mensen brengen daar eten en drinken ter plaatse voor ons. Sinds vijf à zes maanden slaap ik er. Ik slaap wel niet altijd op dezelfde plaats.”

Hij ontkende tijdens zijn verhoor de feiten die hem ten laste werden gelegd. “Ik probeerde alleen maar zelf in Groot-Brittannië te raken en hielp mensen die naar Engeland wilden gaan. Ik bracht hen dan in contact met smokkelaars die hen konden helpen. Nooit had ik de bedoeling om met smokkelen geld te verdienen. Ik bevestig wel gesprekken te hebben gehad met smokkelaars G., Y., A., S. en H.”

Zijn advocaat had daarom tijdens het proces voor zijn cliënt een herkwalificatie van de smokkel feiten gevraagd naar artikel 77 van de vreemdelingenwet (hulp aan illegale migratie). Volgens de rechtbank bleek evenwel overduidelijk dat “de beklagde betrokken was bij het systeem van mensensmokkel en er geld mee verdiende. Uit het telefonieonderzoek en de telefoontap bleek dat hij gedurende maar liefst 47 nachten actief was en betrokken

was bij 771 smokkelfeiten, waarvan dertien keer op de parking te Wetteren en 34 maal op de parking in Groot-Bijgaarden. Daarnaast werd hij door verschillende andere beklaagden mee aangeduid als smokkelaar”. Op basis van de berekeningen van het financieel onderzoek had deze smokkelaar daarmee een persoonlijk vermogensvoordeel van ruim 200.000 euro verkregen.

Sommige andere beklaagden met uitvoerende functies waren voormalige smokkelklanten. Een ronselaar in het Maximiliaanpark lichtte dat toe tijdens zijn verhoor. “Ik was eerst zelf een gesmokkelde en werd smokkelaar omdat ik geld nodig had. Ik besef dat de bewijzen er zijn. Ik wil dan ook bekennen dat ik stilaan tot een mensensmokkelaar uitgroeide. Mijn aanvankelijke bedoeling was om zelf naar Engeland te gaan. Ik ben daar evenwel niet in geslaagd en kwam zonder geld te zitten. Ik sliep toen in het Brusselse Noordstation. Als het niet regende, sliep ik ook in het park nabij het station. Zo leerden veel personen mij kennen, allemaal mensen die naar Engeland gesmokkeld wilden worden. Zo ben ik stilaan een smokkelaar geworden. Ik deed het voor het geld. Dat geld had ik nodig om te kunnen leven. Ik was gaandeweg gewoon geraakt aan het geld dat ermee te verdienen viel.” Volgens de rechtbank was hij betrokken bij 63 smokkelfeiten en had hij op basis van de berekeningen van het financieel onderzoek een persoonlijk vermogensvoordeel verkregen van bijna 20.000 euro.

2.2. | Onderzoek

a) Start onderzoek

Op 21 juli 2016 stelde de federale wegpolitie Oost-Vlaanderen vast dat er op de E40-parking in Wetteren in de richting van Oostende smokkelactiviteiten plaatsvonden. Tijdens die nacht ontving de politie een oproep van een vrachtwagenchauffeur die op het betalende deel van de parking stond geparkeerd. De politie trof drie gesmokkelde personen aan in de trailer. Enkele dagen eerder had de politie vanop deze parking verschillende meldingen van vrachtwagenchauffeurs gekregen dat mensen in hun trailers probeerden binnen te dringen. De federale gerechtelijke politie (FGP) besloot op basis van deze elementen dat een dadergroep de parking gebruikte om mensen naar het VK te smokkelen. Op basis van die elementen analyseerde de politie het zendmastverkeer rond de parking, waarbij enkele verdachte oproepnummers in het oog sprongen. Dat resulteerde in een telefonieonderzoek, verschillende

observaties van de verdachten en een gerechtelijk onderzoek voor mensensmokkel.

b) Financieel onderzoek

Volgens de speurders vergaarden de smokkelaars een vermogensvoordeel van minimaal 594.000 euro maar vermoedelijk ging het om een veelvoud daarvan. De berekening was gebaseerd op verschillende parameters. Voor de parkings in Groot-Bijgaarden, Wetteren, Drogen en Heverlee/Leuven onderzocht de politie het minimale aantal nachten dat de smokkelaars er actief waren en het minimale aantal gesmokkelde personen per nacht voor elke parking. Het resultaat was een totaal van minstens 1.994 activiteiten inzake mensensmokkel door de dadergroep vermenigvuldigd met het laagste smokkelbedrag dat betaald werd.

c) Sociale media

De beklaagden maakten gebruik van sociale media bij het organiseren van hun criminele activiteiten. Daarnaast waren sociale media ook een (onderzoeks)instrument van justitie en voor de slachtoffers bij hun getuigenissen.

Een van de smokkelleiders gebruikte WhatsApp om de smokkelactiviteiten te managen. Een smokkelleider had een expert gecontacteerd aan wie het fabriceren van valse of vervalste reispassen werd uitbesteed. Deze expert gebruikte lookalike-foto's voor de reispassen en stuurde die door via WhatsApp. Dat bleek uit een gesprek van de telefoontap. “110 (expert) zegt dat hij ook eens zal kijken naar de paspoortfoto's die bij hem liggen. Hij vraagt of hij foto's moet doorsturen van de documenten die bij hem liggen of niet. 143 (smokkelleider) zegt dat dat goed is: ‘Stuur maar door’. Diezelfde dag worden nog enkele communicaties geregistreerd waaruit blijkt dat 110 (expert) via WhatsApp berichten heeft doorgestuurd naar 143 (smokkelleider).”

De smokkelaars beseften dat de politie hen kon af luisteren en ze gebruikten sociale media als contrastrategie tegen onderzoeken van politie en justitie om hun smokkelactiviteiten beter af te schermen. De smokkelleiders gaven duidelijke instructies om niet per telefoon maar via sociale media te communiceren. Daarbij hadden ze een voorkeur voor Viber of WhatsApp omdat deze moeilijk af luisterbaar zijn. Dat bleek uit een gesprek waarin X. zei dat hij geen Viber had op zijn nieuwe telefoon en Y. daarom WhatsApp moest gebruiken. De smokkelaars hielden eveneens rekening met de onderzoeken die justitie kon uitvoeren op smartphones. Zo kregen ze van een smokkelleider de opdracht: “De foto's die je op je telefoon hebt van G. en van A. moet je wissen. En als A.

foto's heeft op zijn telefoon, dan moet hij die wissen". Y. antwoordde "ok" en zei tegen iemand naast hem: "Laat A. de foto's verwijderen die op zijn telefoon staan".

Politie en justitie onderzochten de berichten op sociale media van de smokkelaars om bewijsmateriaal te verzamelen. In berichten via Viber en WhatsApp vroeg een beklagde 6.000 euro om twee personen te smokkelen.

Een slachtoffer verklaarde dat hij met een smokkelaar afgesproken had via Facebook en hem nooit eerder had gezien. De smokkelaar had hem nog opgedragen dat gesprek te wissen zodat de politie nooit iets zou kunnen vinden in zijn smartphone maar dat had hij niet gedaan. De politie vroeg daarop het slachtoffer zijn schriftelijke toestemming voor een netwerkzoeking¹⁶⁹ in de cloud om het gesprek te kunnen lezen, waarmee hij instemde. De verdachte had het Facebookprofiel met de naam (...). De tolk bevestigde het verhaal van het slachtoffer dat de gebruiker van het Facebookprofiel 3.000 euro vroeg om hem te smokkelen naar het VK. De politie stelde vast dat de foto van de gebruiker van de Facebookaccount sterke gelijkenissen vertoonde met de gearresteerde smokkelaar (...).

2.3. | Slachtoffers

De politie kon van 495 smokkelslachtoffers de echte identiteit bepalen. Onder hen waren er veel minderjarigen en vrouwen met kinderen. Daarnaast was er een grote groep jonge mannen afkomstig uit Syrië, Soedan, Eritrea of Egypte. Met de slachtoffers die dankzij een telefoontap in Frankrijk getraceerd werden, werd daarbij geen rekening gehouden. De meeste geïdentificeerde slachtoffers werden drie keer aangetroffen bij voorgaande smokkelintercepties. Bij 92 slachtoffers was dat vier keer of meer het geval.

Smokkelkandidaten die afspraken gemaakt hadden met een smokkelaar behoorden toe aan deze persoon en mochten geen contact hebben met een andere smokkelaar. Een smokkelleider was daarover duidelijk bij zijn verhoor. "Ik geef toe tijdens het gesprek gezegd te hebben dat de klanten niet met een andere smokkelaar mochten spreken, want ik zou dat te weten komen en zou dan tegen die smokkelaar zeggen dat ze niet mochten instappen."

a) *Geweldpleging tegen smokkelslachtoffers*

Uit het onderzoek bleek dat de bedreiging van slachtoffers en hun familie in het herkomstland een standaardpraktijk was: zowel wat hun doen en laten op de parking betrof als wanneer ze niet of te weinig betaalden. Het bleef niet bij bedreigingen; er werd ook effectief geweld gebruikt.

Een van de smokkelleiders gaf tijdens zijn verhoor toe dat hij een slachtoffer met een moersleutel op het hoofd had geslagen. Daarover verklaarde hij tijdens een gesprek in de telefoontap. "Om het even wie, of het nu een Egyptenaar of een Soedanees is, om het even wie een fout maakt op de parking moet daarvoor boeten. Er wordt met zo iemand gesproken of er wordt een straf opgelegd." En nog: "Als ik hem daar nog eens zie, dan zal ik hem onthoofden". Hij gaf tijdens zijn verhoor toe dat hij daarop nog het volgende zei: "Ik had hem geslagen omdat ik gefrustreerd raakte".

Smokkelklanten mogen niet uit eigen beweging naar een parking gaan om zich in een vrachtwagen te verstoppen. Dezelfde smokkelleider gaf aan de politie toe dat hij deze mensen bedreigd had. "Ik ben hier in gesprek met een klant van smokkelleider S. die al op de smokkelparking aanwezig is. Hij licht mij in dat er al twee klanten op de parking rondlopen. Ik geef toe dat ik zei tegen de klant dat S. zou komen en het met hen zou 'afhandelen'. Binnen de gesprekscontext dient 'afhandelen' te worden begrepen als het gebruiken van geweld. Bij aankomst van S. zijn die personen gewoon gevlucht, wellicht omdat ze begrepen dat ze zouden worden geslagen. Ik was daarvan getuige."

b) *Bedreigingen bij levensgevaar in koelwagens*

De smokkelaars gebruikten levensgevaarlijke koeltransporten. Er werden gesprekken afgeluisterd waaruit bleek dat de gesmokkelde slachtoffers in levensgevaar verkeerden. Tijdens zijn verhoor gaf de betrokken smokkelleider toe dat ze hem verwittigden dat ze aan het sterven waren maar dat hij hen bedreigd had. "Ik geef toe dat ik hen toen heb gedwongen om in die vrachtwagen te blijven zitten. Het klopt dat ik hen bedreigde. Nu heb ik daar spijt van. Het gebeurde vaak dat we smokkelden via koelwagens. Die waren interessant omdat ze veel minder worden gecontroleerd. Ze gaan niet door de scanner en voor de speurhonden is het eveneens veel moeilijker. Ik erken dat er nadien wel soms problemen waren door zuurstoftekort in die vrachtwagens."

Een andere smokkelaar verklaarde over dit incident dat hij nadien vernomen had dat "het smokkeltransport bijna slecht was afgelopen: ze waren bijna gestorven. Ze werden gevonden in de zeehaven van Brugge".

¹⁶⁹ Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2017*, Online, p. 56.

De gesprekken over dat smokkelincident konden worden teruggevonden dankzij de telefoontap en spreken voor zich. Een smokkelleider (S.) telefoneerde naar een smokkelslachtoffer in de koelwagen die zich in de omgeving van Sint-Joost-ten-Node (Brussel) bevond. Om het totale gebrek aan respect van de smokkelaars voor een mensenleven te tonen, wordt dit gesprek *in extenso* weergegeven.

“Op de achtergrond hoort men een man. Hij spreekt in het Engels via een andere telefoon. De man zegt onder meer: ‘*We are in the trucks. We are in one truck.*’ Men hoort ook gedurende het hele gesprek luide bonken in de koelwagen. S. vraagt: ‘Wie heeft er naar de politie gebeld?’ 492 (slachtoffer in de koelwagen) zegt: ‘Die blonde Syriër.’ S. vraagt aan 492 om de telefoon door te geven aan de man die naar de autoriteiten aan het bellen is. S. wordt heel boos en roept: ‘Geef mij die hoerenzoen!’ Een andere man komt aan de lijn. S. zegt: ‘Ben jij diegene die met de politie aan het spreken is, jongen?’ Het smokkelslachtoffer antwoordt: ‘Ze zeiden allemaal dat ik moest bellen.’ S. roept en scheldt: ‘Welke hoerenzoen had tegen jou gezegd dat je de politie moest bellen? Wie? Hoerenzonen!’ Hierop zegt het slachtoffer: ‘Ze hadden het koud gekregen en waren aan het wenen.’ S. roept: ‘Wie had het koud gekregen? Hoerenzoon! Hoerenzoon! Spendeer ik 1.000 euro per dag zodat jullie de wagen kunnen doen stoppen?’ Het smokkelslachtoffer spreekt met de mensen naast hem in de koelwagen en zegt: ‘Jullie moeten mij de schuld niet geven.’ Hij komt opnieuw aan de lijn en zegt: ‘Iedereen vroeg mij om naar de politie te bellen. Iedereen!’ S. vraagt: ‘Wie is iedereen? Wie?’ Waarop het slachtoffer herhaalt: ‘Iedereen’ en smeekt: ‘Kom de deur openmaken, we zijn aan het sterven! Maak de deur van de vrachtwagen open.’ Hierop spreekt het smokkelslachtoffer met de mensen naast hem en zegt hun: ‘Spreek met hem. Die man is gek. Spreek met hem, we zijn aan het sterven.’ S. reageert: ‘Zorg ervoor dat de mensen geen geluid maken. Mensen, contacteer de politie niet en blijf in de koelwagen. Diegene die ervoor zorgt dat de koelwagen stopt, die zal ik neuken. Ik zweer het, ik zal hem neuken! Ik zweer het, ik zal hem vastbinden en zal hem blijven slaan tot hij sterft.’ Het smokkelslachtoffer zegt: ‘Ok.’ Op de achtergrond zegt iemand: ‘De mensen zijn aan het sterven.’ S. herhaalt: ‘Laat het hun weten wat ik zeg. Als de koelwagen stopt, dan zal het een bijzonder nare dag voor jullie worden. Ik zweer het, ik zal al jullie geld afnemen. Ik zal jullie vastbinden tot ik mijn geld van jullie neem.’ De koeling staat aan en jullie zullen niet sterven. Mensen, jullie zullen niet sterven. Het zal gewoon koud zijn, dat is alles.’ Ondertussen is luid geklop te horen op de achtergrond in de koelwagen. S. roept: ‘Waarom maakt hij geluid?! Grijp hem en sla hem! Sla hem!’ S. vraagt aan 492 (smokkelslachtoffer) om de telefoon door te geven aan diegene die geluid aan

het maken is. S. vraagt: ‘Waarom maak je geluid?’ Het slachtoffer antwoordt: ‘Doe de koelwagen open. We zijn aan het sterven.’ S. roept: ‘Wat, aan het sterven?! Jij bent gevluht van de bommen in Syrië, jongen.’ Het slachtoffer begint te smeken, maar wordt onderbroken door de smokkelleider. S. zegt: ‘Je laat de koelwagen niet stoppen en je maakt geen geluid. Hou vol, tot je er geraakt.’ Hierop zegt het slachtoffer: ‘Wat?! Neen, ik wil niet. Ik wil niet meer. Neem wat ik je gegeven heb en laat me uitstappen. Wat je maar wilt, ik ben bereid om alles te doen. Alsjeblieft, laat mij uitstappen. We zijn aan het sterven. De mensen zijn allemaal aan het sterven.’ Een andere man komt aan de lijn en zegt tegen S.: ‘Wat is er mis met jou? Ben jij gek of zo?! Doe de koelwagen open, doe hem open!’ Mensen spreken op de achtergrond in de koelwagen. Een van hen zegt: ‘Hij wil de mensen vermoorden.’ Nog een andere man smeekt om de deur open te maken. S. hoort dat de man vroeg om de deur open te maken en zegt: ‘Sla die man, die hoerenzoen! Bind hem vast! Bind hem vast en laat hem geen geluid maken. Echt waar, jullie zullen er geraken.’ S. zegt vervolgens: ‘Ik had hem nog vooraf gevraagd of hij bang was en hij had neen gezegd. Ik vroeg of hij bang was om in te stappen en hij zei neen.’ S. zegt: ‘Zeg tegen die man: Als je geluid maakt, dan zal ik 10.000 pond van je nemen.’ S. scheldt die man nog een tijdje uit. Einde gesprek.”

c) *Slachtofferverklaring en aanbod slachtofferstatuut*

Het 25-jarige Syrische smokkelslachtoffer dat na een andere smokkelinterceptie verklaringen had afgelegd en toestemming had gegeven voor een onderzoek van zijn Facebookaccount kreeg een aanbod rond het slachtofferstatuut maar was niet geïnteresseerd om in contact te komen met een gespecialiseerd slachtoffercentrum. Hij wenste zo snel mogelijk in het VK te raken waar zijn familie verbleef.

De verklaringen van het slachtoffer werden met een videoverhoor afgenomen en audiovisueel opgenomen. Tijdens zijn videoverhoor verklaarde het slachtoffer dat hij via Facebook met smokkelaar B. afgesproken had in het station van Brussel-Noord, waar hij hem via Messenger gecontacteerd had. Na twee uur wachten had de smokkelaar hem opgepikt en moest hij buiten bij een groep mannen gaan staan. Het waren vooral Syriërs uit dorpen in de regio waar ook hij vandaan kwam. Na een tijd nam de groep samen met de smokkelaar in het station de trein richting Gent. Ze waren in het verkeerde station afgestapt en moesten ongeveer een uur stappen naar de parking waar ze werden opgepakt. Onderweg had een tweede smokkelaar zich bij de groep aangesloten. Op basis van fotoherkenning duidde het slachtoffer de twee

smokkelaars aan en via een doorkijkspiegel bevestigde hij de rol van een andere gearresteerde smokkelaar.

Tijdens zijn videoverhoor legde het slachtoffer de betalingswijze uit. “Mijn broer woont in Engeland en daar is hij in contact gekomen met een tussenpersoon van B. (smokkelaar). Deze persoon krijgt volgens mij 50 euro voor zijn werk. Mijn broer moet 3.000 euro betalen als ik in Engeland aankom. Dat geld moet mijn broer dan betalen aan de tussenpersoon van B. die het bedrag op zijn beurt overmaakt aan smokkelaar B., na het afhouden van een commissie van 50 euro. Mijn broer heeft de tussenpersoon van B. leren kennen omdat ik zijn nummer heb doorgestuurd. Het was B. die mij het nummer heeft gegeven van zijn contact in Engeland via Facebook. De tussenpersoon van B. in Engeland heet (...).”

d) Minderjarigen

Een smokkelaar verklaarde dat ze vrouwen, kinderen en complete gezinnen met baby's smokkelden. De politie slaagde erin van 93 minderjarige slachtoffers de identiteit te bepalen. Op basis van het dossier kon niet exact worden bepaald om hoeveel niet-begeleide minderjarige vreemdelingen het ging. Het jongste slachtoffer van gezinssmokkel was een baby uit Eritrea van negentien maanden die met zijn moeder reisde. De gezinnen werden meestal meermaals geïntercepteerd. De meeste smokkelslachtoffers waren wel niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Op basis van Myria's dossieranalyse ging het naar schatting om een vijftigtal Syriërs, ongeveer vijftien Soedanezen, een tiental Eritreeërs en een tiental Afghanen. De meesten hadden de leeftijd van zeventien jaar maar er waren ook enkele veertienjarige en vijftienjarige Syriërs die zelfs meerdere keren geïntercepteerd werden door de politie. Zo werd een zestienjarige Syriër maar liefst veertien keer geïntercepteerd.